

SUBURBANIZACE OBECNĚ

Urbanizační procesy v Pražském městském regionu

ZJEDNODUŠENÁ KLASIFIKACE URBANIZAČNÍCH PROCESŮ NA ZÁKLADĚ SMĚRŮ MIGRACE

Prostředí	Město	Přistěhování do:		
		Město	Zázemí	Venkov
Vystěhování z:	Město	Vnitroměstská nebo meziměstská migrace	Suburbanizace	Deurbanizace Counterurbanizace
	Zázemí	Reurbanizace	Tangenciální migrace	Deurbanizace Counterurbanizace
	Venkov	Urbanizace nebo reurbanizace	Urbanizace nebo reurbanizace	–

Projekt Grantové agentury ČR 403/04/P129
RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D., Mgr. Petra Puldová
Období řešení: 01/2004 – 12/2006

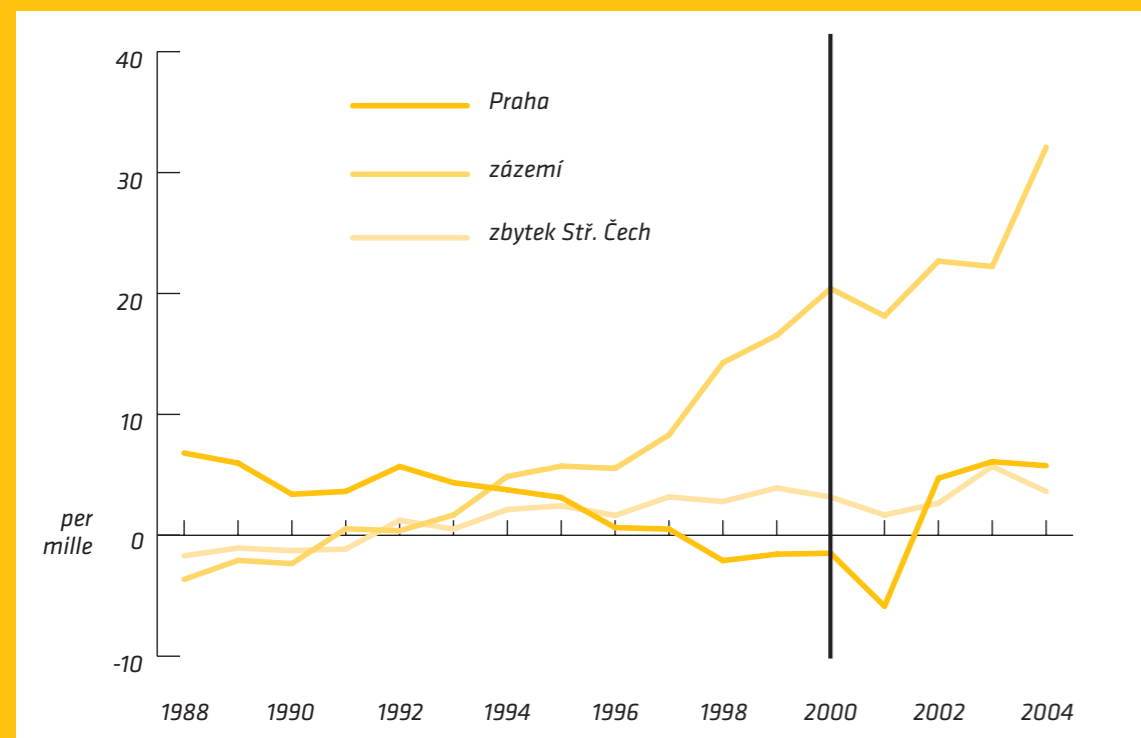
RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D.
Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Centrum pro výzkum měst a regionů
Albertov 6, Praha 2, 128 43
slamak@natur.cuni.cz
http://www.natur.cuni.cz/~slamak/

Mgr. Petra Puldová
Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Centrum pro výzkum měst a regionů
Vratislavova 13, Praha 2, 120 00
puldova@natur.cuni.cz

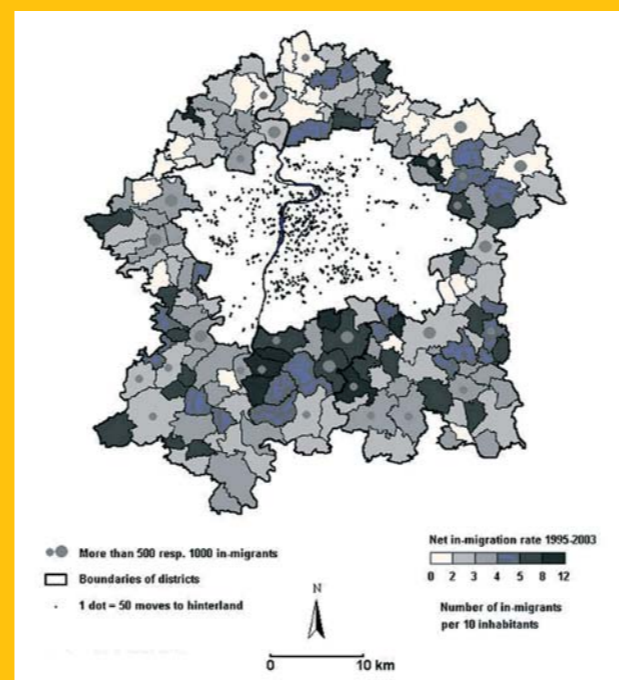
Velká část výzkumu vychází z extenzivního terénního šetření. Na fotografiích Martin Ouředníček s přešovskou kolegyňou Alenou Sedlákovou (vlevo) a Petra Puldová při kontrole tazatek dotazníkového šetření (vpravo).

MIGRAČNÍ SALDO V PRAZE, V OKRESECH PRAHA-VÝCHOD A PRAHA-ZÁPAD A ZBYTKU STŘEDNÍCH ČECH

Suburbanizace je jeden z urbanizačních procesů, při kterém dochází k rozvoji sídel v zázemí města formou výstavby nových domů a jejich zaobydlením obyvateli jádrového města. Migrační zisky obcí v zázemí Prahy rostou významně od druhé poloviny 90.let.

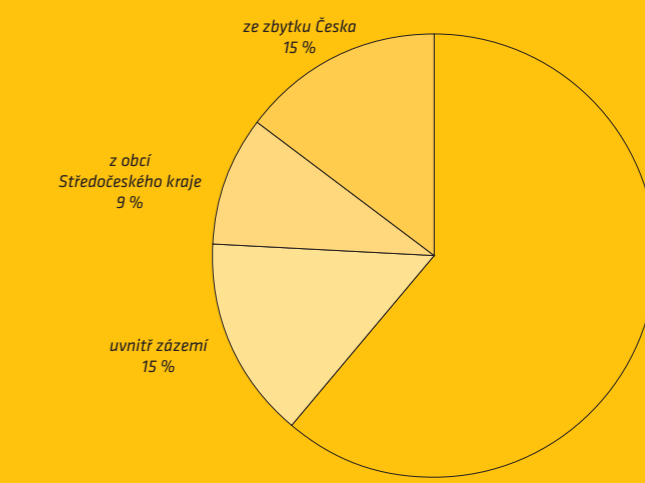
PROSTOROVÝ VZOREC IMIGRACE DO OBCÍ V OKRESECH PRAHA-VÝCHOD A PRAHA-ZÁPAD A EMIGRACE Z PRAHY DO TĚCHTO OBCÍ MEZI LETY 1995-2003

Prostorový vzorec suburbanizačního procesu je ovlivněn především kvalitou přírodního prostředí. Obyvatelé Prahy preferují výstavbu rodinného domu se zahradou v atraktivnějším jižním zázemí města, které již dříve sloužilo jako rekreační oblast Pražanů.

ZASTOUPENÍ ZDROJOVÝCH OBLASTÍ MIGRACE DO ZÁZEMÍ PRAHY V LETECH 1995-2003

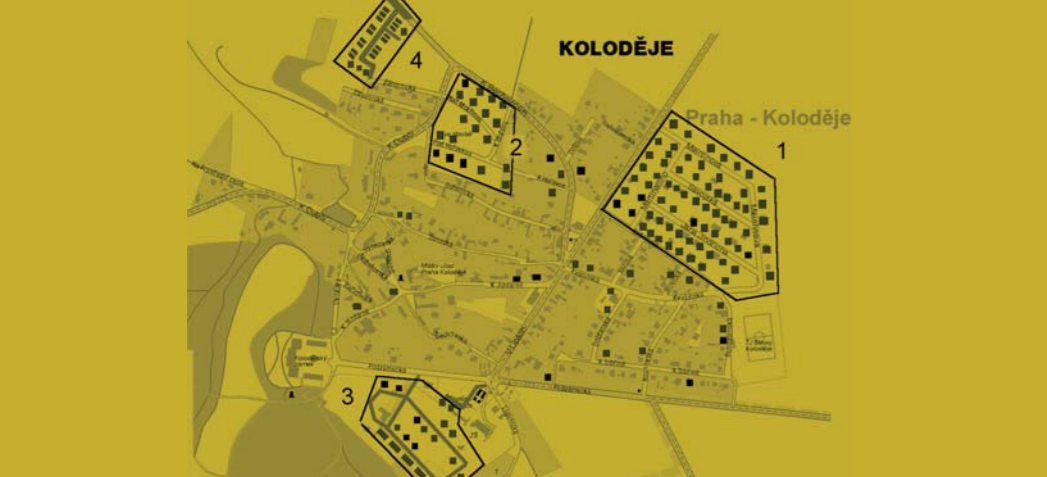
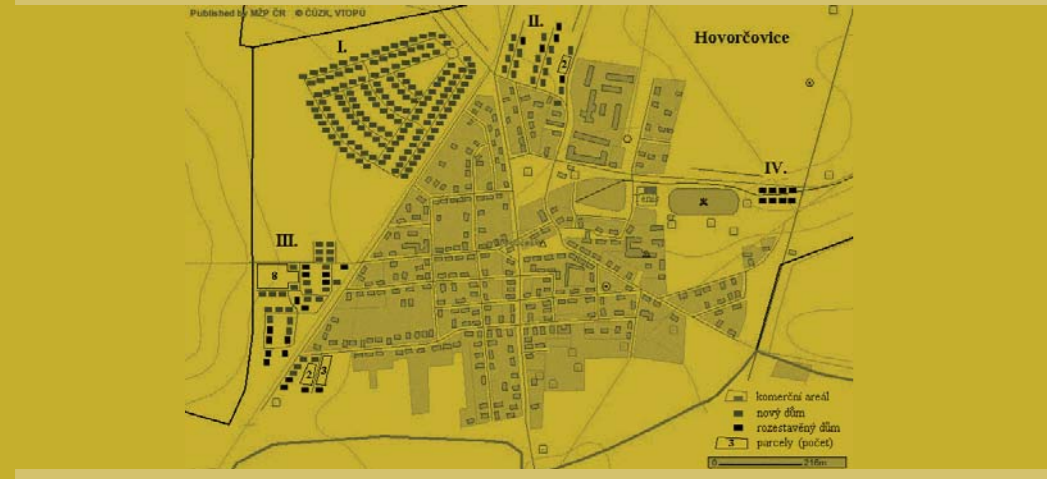
Stěhování z Prahy do obcí okresů Praha-východ a Praha-západ představuje zhruba 2/3 přistěhovačů. Mezi další zdrojové oblasti patří obce uvnitř zázemí a další oblasti Středočeského kraje. Významný podíl přistěhovačů z větší vzdálenosti tvoří migranti z největších měst.

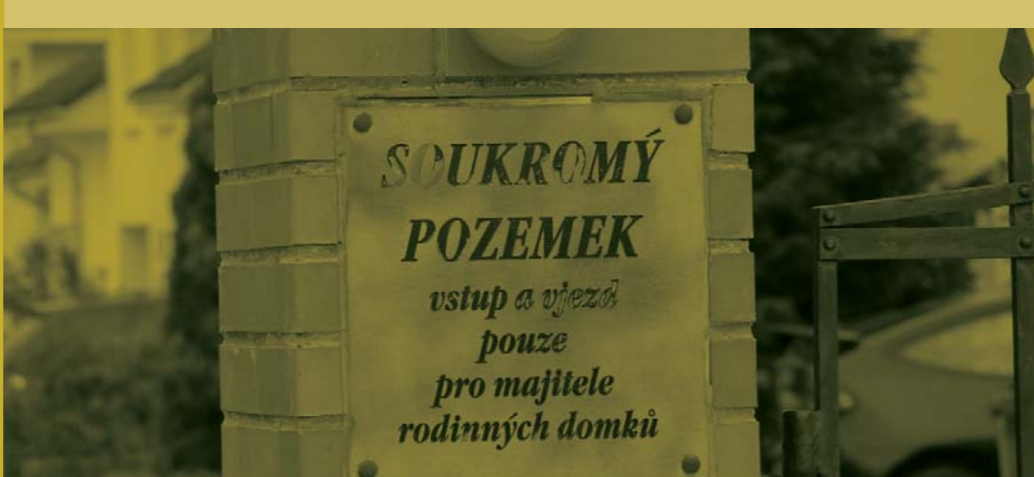
ZMĚNA FYZICKÉHO PROSTŘEDÍ

MAPA NOVÉ ZÁSTAVBY V HOVORČOVICÍCH A KOLODĚJÍCH

Morfologie nové zástavby je zanesena na tři stovky map. Většina nových lokalit přiléhá k okraji původních venkovských sídel. Tzv. greenfield lokalit vystavěných na zelené louce je v zázemí Prahy relativně málo.

Nové domy i zahrady odrážejí sociálně-ekonomický status svých obyvatel a často kontrastují s původní zástavbou v obci. Pouze v ojedinělých případech dochází k vytváření izolovaných a separovaných „gated communities“.

Přestože většina lokalit nové výstavby navazuje na stávající zástavbu v obci, výjimkou není ani tento pohled: pás nových rodinných domků uprostřed pole.

Některé zahrady v nových lokalitách jsou nadstandardně vybaveny. Na fotce vidíme oba prvky, které jsou v původně venkovském prostoru nové: tenisový kurt a bazén.

Suburbanizace bývá spojována s masovou výstavbou rodinných domků. V posledních letech se však v zázemí Prahy začínají objevovat i malé bytové domy, především v souvislosti s nasycením trhu příjmově vyšších kategorií obyvatel.

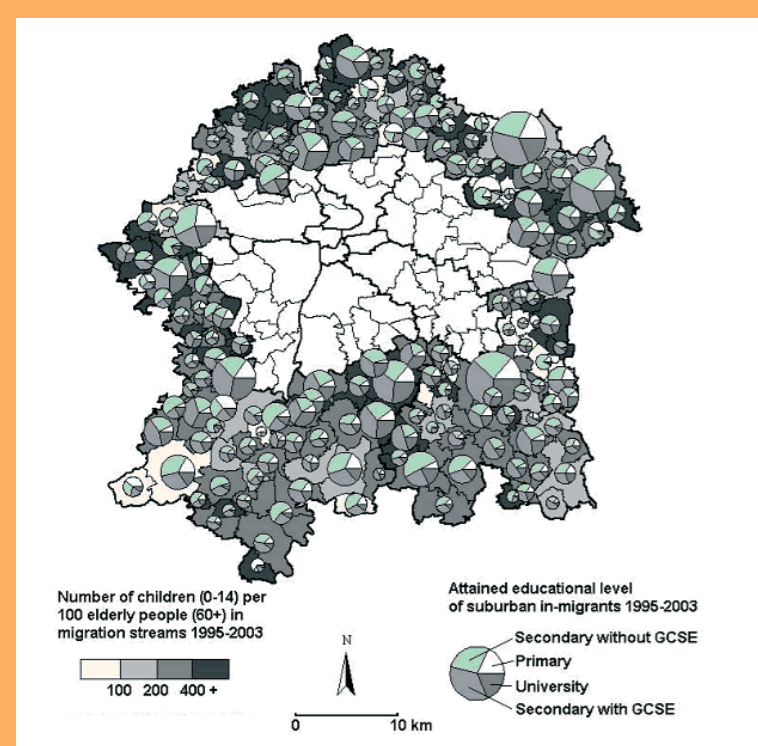
Takto vypadá typická zástavba nových čtvrtí mnoha satelitních městeček. Často jsou vybudovány jedním investorem, který v lokalitě postaví několik podobných typů rodinných domů.

ZMĚNA SOCIÁLNÍHO PROSTŘEDÍ

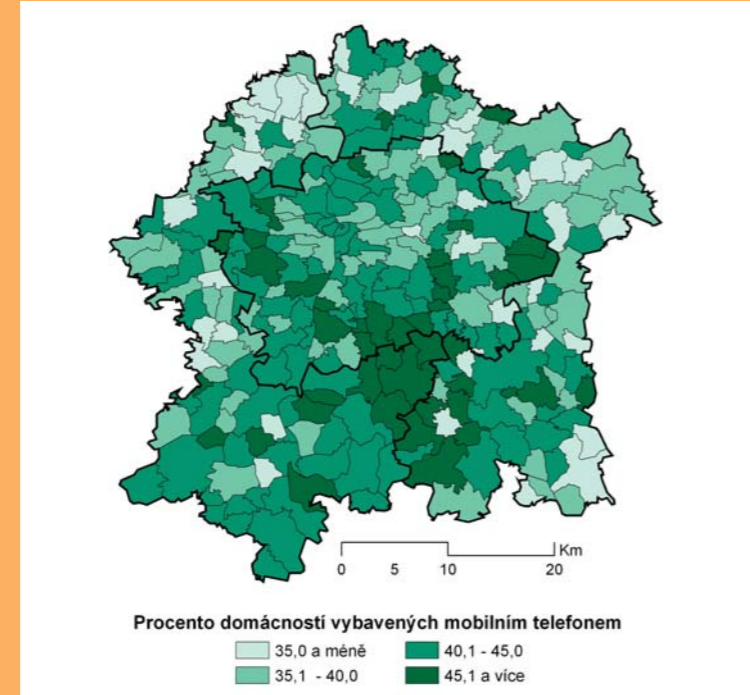
VĚKOVÁ A VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA MIGRANTŮ

Suburbanizace znamená kromě změny vzhledu morfologie a architektury rovněž změnu sociálního prostředí sídel v zázemí města. Podstatně se liší zejména věková a vzdělanostní struktura nově přichozích a původních obyvatel.

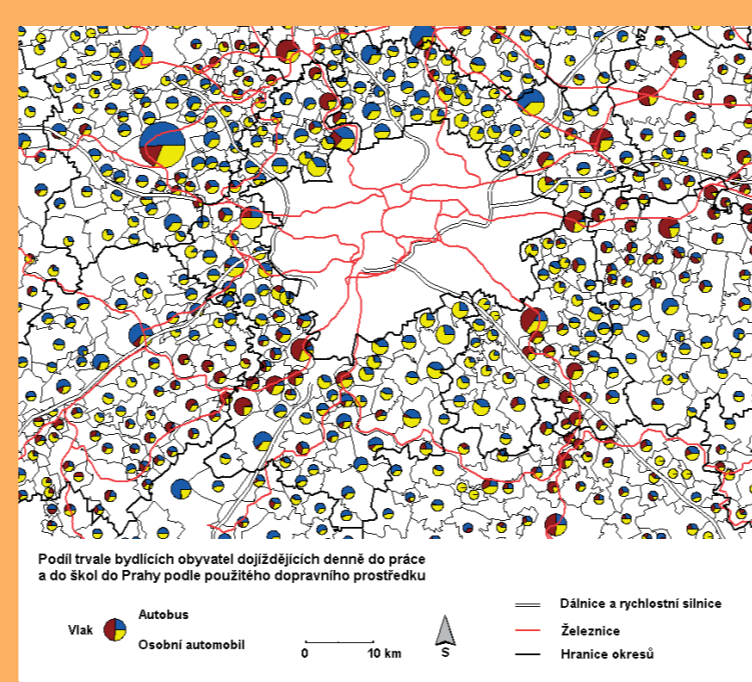
VYBAVENÍ DOMÁCNOSTÍ MOBILNÍM TELEFONEM

Změny ve vybavenosti domácností byly patrné již ve sčítání lidu v roce 2001. Oblasti s vyšším podílem mobilních telefonů v zázemí Prahy se shodují s lokalitami, kde se proces suburbanizace intenzivně projevuje. Dobře viditelná je například jižní osa suburbanizovaných obcí.

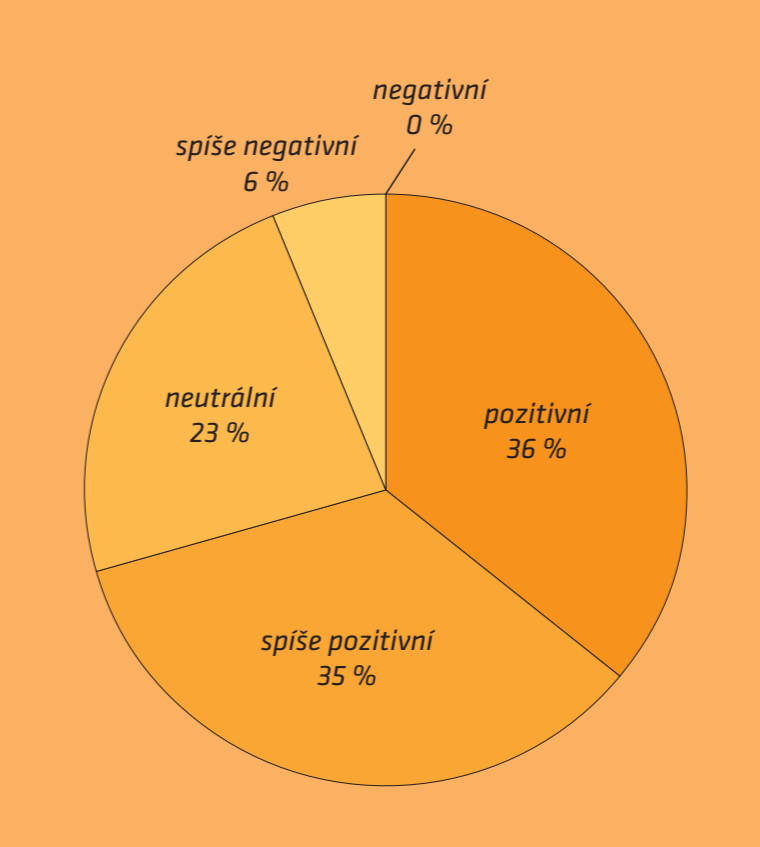
PODÍL OBYVATEL TRVALE BYDLIČÍCH OBYVATEL DOJÍZDĚJÍCÍCH DENNĚ DO PRÁCE A DO ŠKOL DO PRAHY PODLE POUŽITÍHO DOPRAVNÍHO PROSTŘEDÍ

Část nových rezidentů suburbánních sídel preferuje dojížďku automobilem před veřejnou dopravou. Pokud je ale cesta veřejnou dopravou rychlejší a nabízí dostatečný komfort, využívá ji mnohem větší podíl dojíždějících.

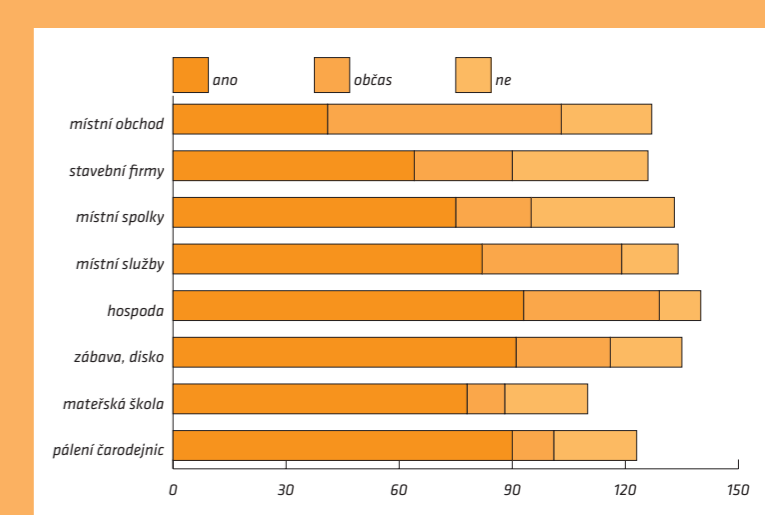
POSTOJE STAROSTŮ K PŘÍCHODU NOVÝCH OBYVATEL

Starostové většiny obcí příchod nových obyvatel vítají. Jedním z důvodů je způsob financování obcí, který zvýhodňuje populačně větší obce. Nově přichází s sebou přínášejí i vyšší sociální kapitál, který může přispět k oživení veřejného života.

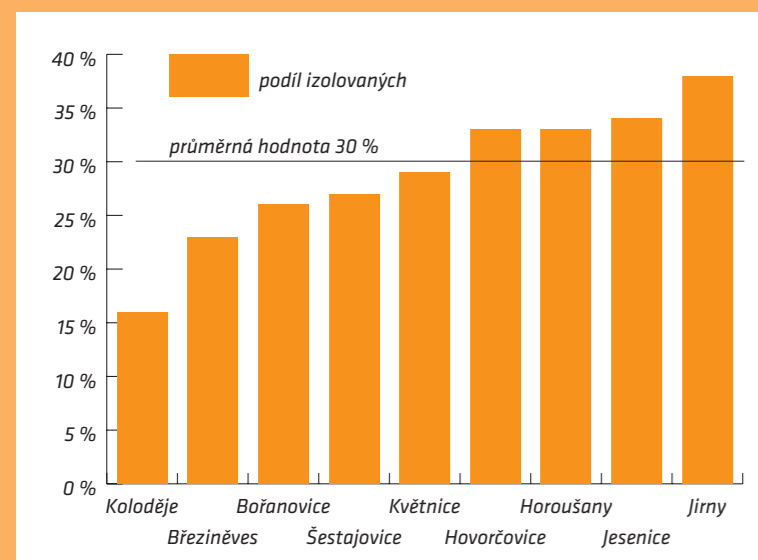
ZAPOJENÍ NOVÝCH RESIDENTŮ DO ŽIVOTA OBCE

Zapojení obyvatelstva nových domů do života obce je relativně vysoké. Výraznou integrační roli hrají především aktivity a služby zaměřené na děti a mladé lidi.

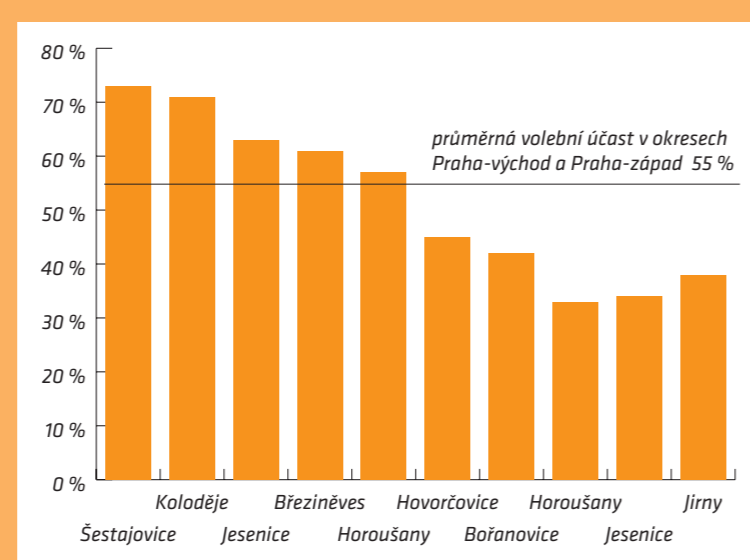
PODÍL OBYVATEL S POCITEM IZOLOVANOSTI OD STAROUSEDLÍKŮ V ŠETŘENÝCH LOKALITÁCH

Některé nově přichozí obyvatelé se cítí být od starousedlíků nějakým způsobem izolováni. Důvodem je nejčastěji prostorová oddělenost či odlehlost nové zástavby, sociální rozdíly mezi oběma skupinami obyvatel (odlišný životní styl, věk) nebo vzájemné předsudky.

PRŮMĚRNÁ ÚČAST NOVÝCH REZIDENTŮ V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH V ROCE 2002

Noví rezidenti se o dění v obci zajímají. V řadě lokalit se jich velká část účastní obecních schůzí, mezi novousedlíky se objevují kandidáti do místního zastupitelstva a nově přichozí obyvatelé také vykazují vysokou míru volební účasti v komunálních volbách.

V některých nových lokalitách jsou vystavěny dětská hřiště, naopak jinde takové prostory scházejí a děti si musí hrát na ulici před domem. V obou případech se místa aktivit dětí často stávají i místy setkávání dospělých obyvatel.

Setkávání všech obyvatel obce (staro- i novousedlíků) umožňují i další aktivity dětí – na fotce je pořádání Dne dětí. V tomto spatřujeme důležitý moment integrace obou skupin obyvatel obce.

